

Grey Scale #13

DANES-PICTA.COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

021209

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

ODDZIAŁ WOJSK OPK I LOTNICTWA

JAWNE

~~XXXXXXXXXX~~
~~XXXXXXXXXX~~
~~XXXXXXXXXX~~
Egz. Nr 1

ppłk dypl. pil. Stanisław ŁAZARZ

MASKOWANIE OPERACYJNE DZIAŁAŃ BOJOWYCH
ARMII LOTNICZEJ

Skrypt

021209

40875
BIBLIOTEKA NAUKOWA AON WP
Archiwum Działu Książek Specjalnych
Nr ewid. _____

021209

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

ODDZIAŁ WOJSK OPK I LOTNICTWA

JAWNE

~~XXXXXXXXXX~~
~~XXXXXXXXXX~~
~~XXXXXXXXXX~~
Egz. Nr 1

pplk dypl. pil. Stanisław ŁAZARZ

MASKOWANIE OPERACYJNE DZIAŁAŃ BOJOWYCH
ARMII LOTNICZEJ

Skrypt

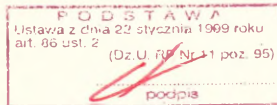

40875
BIBLIOTEKA NAUKOWA ASB WP
Archiwum Działu Książek Specjalnych
Nr ewid. _____

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

ODDZIAŁ WOJSK OPK I LOTNICTWA

"ZATWIERDZAM"
SZEF KATEDRY TAKTYKI LOT.

JAWNE

~~TOP SECRET~~
~~SECRET~~

~~T A I N E~~

Dz. Nr ...1.

PRZEKLASYFIKOWANO
Protokół Nr 12657

płk doc. dr nawig. J. MALINOWSKI
Dnia 28.03.1973 r.

ppłk dypl. pil. Stanisław LAZARZ

TEMAT: "MASKOWANIE OPERACYJNE DZIAŁAŃ BOJOWYCH
ARMII LOTNICZEJ".

Skrypt

BIBLIOTEKA NAUKOWA ABG WP
Archiwum Biura Zbierów Specjalnych
Nr ewid. _____

40875

W A R S Z A W A

S T Y C Z E Ń

1 9 7 3 r.

11-11-11
11-11-11
11-11-11

RECEIVED
11-11-11

11

SPIS TREŚCI

	str.
W S T Ę P	5
I. CELE I ZADANIA MASKOWANIA OPERACYJNEGO	8
II. PODSTAWOWE WARUNKI MASKOWANIA OPERACYJNEGO W ARMII LOTNICZEJ	12
III. FORMY I SPOSOBY REALIZACJI ZADAŃ MASKOWANIA OPERACYJNEGO W ARMII LOTNICZEJ	15
IV. ORGANIZACJA ZADAŃ MASKOWANIA OPERACYJNEGO NA SZCZEBLU ARMII LOTNICZEJ	23
V. REALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘĆ MASKOWANIA OPERACYJNEGO PRZEZ ZWIĄZKI TAKTYCZNE I ODDZIAŁY LOTNICZE	32
ZAKOŃCZENIE	36
BIBLIOGRAFIA	37

ZALĄCZNIK:

1. SCHEMAT STRUKTURY ORGANIZACYJNEJ MASKOWANIA.

ARTICLE I

- SECTION 1. The legislative power of the United States shall be vested in a Congress, which shall consist of a Senate and House of Representatives.
- SECTION 2. The House of Representatives shall be composed of Members chosen every second Year by the People of the several States, and the Electors in each State shall have the Qualifications requisite for Electors of the most numerous Branch of the State Legislature.
- SECTION 3. The Senate shall be composed of two Senators from each State, chosen by the Legislature thereof, for a Term of six Years; and each Senator shall have the Qualifications requisite for Senators of the most numerous Branch of the State Legislature.
- SECTION 4. The Electors in each State shall have the Qualifications requisite for Electors of the most numerous Branch of the State Legislature.
- SECTION 5. The Senate shall have the sole and exclusive Power of trying all Impeachments, when the House of Representatives shall have impeached; and no Person shall be convicted without the Concurrence of two thirds of the Members present.
- SECTION 6. The Senate shall have the sole and exclusive Power of confirming and rejecting all Appointments, and all Grants of Letters of Marque and Reprisal, and all Grants of Pardons and Reprieves, and all Grants of Amnesties and Commutations of Punishments, but no Titles of Nobility.
- SECTION 7. The House of Representatives shall have the sole and exclusive Power of Impeachment.
- SECTION 8. The Congress shall have Power to lay and collect Taxes, Duties, Imposts and Excises, to regulate Commerce with foreign Nations, among the several States, and with the Indian Tribes; to borrow Money on the Credit of the United States, to fix the Standard of Weights and Measures, to coin Money, to regulate the Value thereof, and to make such other Laws as may be necessary and proper to carry into Execution the foregoing Powers, and all other Powers vested by this Constitution in the Government of the United States.
- SECTION 9. The Congress shall have Power to regulate the Commerce and Fisheries between the States, and with foreign Nations, and to regulate the Commerce with the Indian Tribes.
- SECTION 10. No State shall enter into any Treaty, Alliance, or Confederation; grant Letters of Marque and Reprisal; coin Money; emit Paper Money; or make any Thing but gold and silver Coin legal Tender for Payment of Debts.
- SECTION 11. The Congress shall have Power to declare War, to issue Letters of Marque and Reprisal, and to make Rules concerning Captives on Land and on Water.
- SECTION 12. The Congress shall have Power to declare and regulate a Bankruptcy.
- SECTION 13. The Congress shall have Power to regulate the Commerce and Fisheries between the States, and with foreign Nations, and to regulate the Commerce with the Indian Tribes.
- SECTION 14. The Congress shall have Power to regulate the Commerce and Fisheries between the States, and with foreign Nations, and to regulate the Commerce with the Indian Tribes.
- SECTION 15. The Congress shall have Power to regulate the Commerce and Fisheries between the States, and with foreign Nations, and to regulate the Commerce with the Indian Tribes.

ARTICLE II

SECTION 1. The executive Power shall be vested in a President of the United States.

W S T U P

Maskowanie jest rodzajem bojowego i operacyjnego zabezpieczenia działań wojsk. Obejmuje ono całość zamierzeń, przedsięwzięć i czynności mających na celu ukrycie faktycznego stanu i wprowadzenie w błąd nieprzyjaciela.

Maskowanie było znane i stosowane od najdawniejszych czasów, przy czym jego istota, polegająca na ukryciu rzeczywistych przedsięwzięć, sił oraz zamierzeń, w swym podstawowym założeniu nie uległa zasadniczym zmianom. Zmianom uległy natomiast cele i zakres maskowania, zarówno w okresach międzywojnymi, jak i w trakcie działań wojennych. Na rozszerzenie się zakresu i sposobów maskowania wpływał i nadal oddziałuje rozwój technicznych środków rozpoznania oraz wprowadzenie nowoczesnych środków walki. Wpływ tych czynników ma swoje odzwierciedlenie w kształtowaniu się teoretycznych i praktycznych zasad maskowania.

Maskowanie szczególnie rozwinęło się w okresie II wojny światowej. Wraz z rozwojem środków rozpoznania, takich jak: rozpoznanie fotograficzne, radiowe, radiolokacyjne oraz rozpoznanie z wykorzystaniem aparatury pracującej w podczerwieni, nastąpił rozwój nowych form i sposobów maskowania.

Obok maskowania rozwinęto również na szeroką skalę budowę obiektów pozornych, np. budowa lotnisk pozornych, a lotniska czynne maskowano jako opuszczone i zniszczone. Lotniska pozorne ożywiano i dla wiarygodności maskowano. Akcja ta okazała się bardzo skuteczna. Potwierdzają to dane Instytutu Naukowo-Badawczego Lotnictwa Armii Radzieckiej, według których w okresie od lipca 1942 r. do maja 1945 r. dwie trzecie wszystkich nalotów lotnictwa niemieckiego, skierowanych na lotniska, dokonano na obiekty pozorne, a tylko jedną trzecią na obiekty czynne. Znaczenie lotnisk pozornych jeszcze bardziej wzrasta w warunkach zastosowania przez nieprzyjaciela środków masowego rażenia oraz nowoczesnej aparatury rozpoznawczej, przy jednoczesnym bardzo utrudnionym maskowaniu dużych lotnisk czynnych.

Doświadczenia ostatniej wojny wykazują, że maskowanie ma ogromne znaczenie w prowadzeniu działań wojennych i daje duże efekty w dziedzinie zabezpieczenia wszystkich rodzajów wojsk, w tym również i lotnictwa. Umożliwia ono między innymi zasko-
czenie przeciwnika, stwarza dogodne warunki do prowadzenia walki, przyczynia się do uzyskania powodzenia w działaniach bojowych oraz pozwala na zmniejszenie własnych strat.

Materiał przedstawiony w niniejszym opracowaniu jest próbą kompleksowego ujęcia zagadnień składających się na organizację i realizację przedsięwzięć maskowania operacyjnego w AL. Dotychczasowe fragmentaryczne publikacje w tym zakresie nie pozwalają na wyrobienie poglądu na całokształt tego problemu.

Skrypt ma charakter wykładu teoretycznego i przeznaczony jest do **zapoznania** słuchaczy kursu lotnictwa operacyjnego z problematyką maskowania operacyjnego w wojskach lotniczych.

Ponieważ skrypt ten stanowi próbę syntezy wielu zagadnień związanych z maskowaniem operacyjnym AL, a niekiedy i bezpośrednio, mogą w nim **istnieć** luki, które w miarę wzbogacania doświadczeń i zgłaszanych uwag będą uzupełniane w następnych nakładach. Szczególne zastrzeżenie może budzić jedna z form maskowania - dezinformowanie, ponieważ jest to zagadnienie długofalowe wybiegające poza ramy operacji i bardzo złożone, jednak jest formą maskowania operacyjnego i w tym rozważaniu trudno go pominąć. Minister Obrony Narodowej w rozkazie do szkolenia sił zbrojnych w roku 1973 nakazuje: "W zakresie zabezpieczenia bojowego działań szczególną uwagę nadal poświęcić problemom rozpoznania, dezinformacji, przeciwdziałania radioelektronicznego oraz ścisłego przestrzegania przepisów tajnego dowodzenia".^{x/}

Skrypt niniejszy dotyczy więc istotnego problemu, maskowanie bowiem stanowi jeden z elementów operacyjnego zabezpieczenia wojsk.

x/ Rozkaz MINISTRA OBRONY NARODOWEJ Nr 019/Oper. z dnia 15.11.1972 r.

Stwarza on również przesłanki do wyrobienia sobie ogólnego poglądu na tak złożony problem, jakim jest maskowanie operacyjne oraz jego znaczenie w całości organizacji działań bojowych w wojskach lotniczych.

I. CELE I ZADANIA MASKOWANIA OPERACYJNEGO

Pod pojęciem maskowania operacyjnego rozumiemy zespół przedsięwzięć mających na celu wprowadzenie nieprzyjaciela w błąd, co do zamiaru przygotowanej i prowadzonej operacji, działania wojsk oraz położenia i charakteru ważnych obiektów wojskowych, administracyjnych, komunikacyjnych itp.^{x/}

W wojskach lotniczych maskowanie operacyjne polega na wprowadzeniu nieprzyjaciela w błąd, co do faktycznego bazowania, składu bojowego, zamiaru prowadzenia działań bojowych, kierunku głównego wysiłku działań lotnictwa, czasu i miejsca wykonania zadań armii lotniczej.

Maskowanie operacyjne jest nierozzerwalnie związane z maskowaniem bezpośrednim, oba te rodzaje maskowania wzajemnie się warunkują i uzupełniają.

Pod pojęciem maskowania bezpośredniego rozumiemy wykonanie przedsięwzięć mających na celu ukrycie wojsk, sprzętu bojowego przy użyciu etatowych i podręcznych środków, różnych technik maskowniczych, właściwym wykorzystaniu maskujących warunków terenowych oraz wykonaniu prac maskowniczych związanych z budową makiet i obiektów pozornych. Każdy żołnierz zobowiązany jest do stosowania maskowania bezpośredniego wobec siebie, swego sprzętu i uzbrojenia, w związku z czym musi być prowadzone samorzutnie, stale i w każdej sytuacji taktycznej, aby uniemożliwić lub utrudnić nieprzyjacielowi prowadzenie skutecznego rozpoznania. W niektórych armiach maskowanie bezpośrednie nosi nazwę maskowania taktycznego.^{xx/}

Od skutecznego maskowania bezpośredniego, mającego na celu ukrycie lub zniekształcenie poszczególnych elementów ugrupowania bojowego wojsk lotniczych w dużej mierze zależy skuteczność maskowania operacyjnego.

^{x/} Mała Encyklopedia Wojskowa, Wyd.MON W-wa 1970 r. str 280.

^{xx/} Mała Encyklopedia Wojskowa, Wyd.MON W-wa 1970 r.

W ramach maskowania tak operacyjnego, jak i bezpośredniego powinny być wykonane przedsięwzięcia zabezpieczające i umożliwiające realizacje planowanych działań. Mimo że realizacja maskowania operacyjnego i bezpośredniego może występować oddzielnie, muszą się one wzajemnie uzupełniać i ściśle łączyć.

W wojskach lotniczych maskowanie bezpośrednie ma na celu:

- ukrycie rozmieszczenia lotnisk, liczby i typów^W samolotów, stanowisk dowodzenia, posterunków radiolokacyjnych, węzłów łączności oraz stanów osobowych;
- ukrycie obiektów naziemnych, obiektów tyłowych oraz ruchu kołowego na drogach, dowozu środków materiałowo-technicznych;
- aktywne i pasywne działanie przeciwradioelektronicznym środkiem rozpoznania nieprzyjaciela;
- przestrzeganie przez żołnierzy zasad maskowania i zachowania tajemnicy wojskowej.

Aby maskowanie operacyjne było skuteczne powinno uwzględniać przedsięwzięcia maskowania bezpośredniego, które stwarzają niezbędne warunki do właściwego maskowania operacyjnego.

W warunkach współczesnych maskowanie operacyjne ma zapewnić osiągnięcie celów operacyjnych mniejszym wysiłkiem wojsk, zmniejszenie lub uniknięcie strat, zwłaszcza od uderzeń jądrowych oraz uzyskania zaskoczenia.

Analizując powyższe stwierdzenie dochodzimy do wniosku, że maskowanie operacyjne w armii lotniczej powinno zapewnić ukrycie przed nieprzyjacielem lub wprowadzenie go w błąd co do:

- wyjścia lotnictwa ze stałych rejonów bazowania, manewru lotniskowego i lotnisk bazowania;
- faktycznych stanów bojowych jednostek oraz możliwości taktyczno-technicznych samolotów, szczególnie nowo wprowadzonych do uzbrojenia;
- rozmieszczenia elementów systemu dowodzenia, łączności, możliwości wykrycia i prowadzenia środków napadu powietrznego, naprowadzenia LM na cele powietrzne;
- częstotliwości roboczych urządzeń radiotechnicznych oraz możliwości prowadzenia działań bojowych, w warunkach stosowa-

nia przez nieprzyjaciela zakłóceń radioelektronicznych;

- głównego wysiłku działań lotnictwa;
- ugrupowania operacyjnego armii lotniczej oraz przygotowywanych działań;
- czasu i miejsca wykonania zadań armii lotniczej;
- rozmieszczenia baz zaopatrywania, składów i urządzeń tyłowych oraz przechowywanych w nich zapasów.

Wymienione wyżej cele są możliwe do osiągnięcia poprzez kompleksowe rozwiązywanie zagadnień obrony powietrznej w powiązaniu z zagadnieniami maskowania operacyjnego i bezpośredniego.

Z tych celów wynikają zasadnicze zadania, do których należy zaliczyć:

- wykonanie skrytego manewru sił i środków;
- urządzenie pozornych rejonów ugrupowania bojowego;
- pozorowanie manewru oddziałami i związkami taktycznymi;
- zorganizowanie pozornego systemu dowodzenia;
- maskowanie pracy środków radioelektronicznych;
- ukrywanie ilości i aktualnego stanu sprzętu bojowego i techniki znajdującej się w uzbrojeniu oddziałów.

Zakres i sposoby maskowania działań bojowych armii lotniczej zależą od wielu czynników, takich jak:

- ciągłości działań zarówno w okresie przygotowawczym, jak i w toku operacji;
- działania na określonych kierunkach siłami o różnym składzie;
- zależnośćⁱ działań od przygotowania wystarczającej ilości lotnisk i warunków meteorologicznych;
- duż^{ej} wrażliwośćⁱ sprzętu lotniczego na oddziaływanie ogniowe nieprzyjaciela.

Część armii lotniczej może działać do czasu wyjścia na kierunek operacyjny w systemie OPK, natomiast w toku operacji osłaniać i wspierać działania desantu morskiego i powietrznego lub kombinowanego.

We wszystkich jednak sytuacjach należy:

- maskować wyjście lotnictwa ze stałych rejonów bazowania;

- wprowadzić nieprzyjaciela w błąd, co do manewru lotniskowego;
- ukryć w miarę możliwości główny wysiłek działań lotnictwa;
- maskować ugrupowanie operacyjne armii lotniczej oraz przygotowywane działania;
- maskować sprzęt lotniczy i rozmieszczenie środków materiałowo-technicznych.

Należy przyjmować, że pokojowa dyslokacja oddziałów jest znana przeciwnikowi. Dlatego sztab armii lotniczej, jako organizator maskowania, powinien uniemożliwić nieprzyjacielowi wykrycie na czas przebazowania lotnictwa.

Osiągnięcie zakładanego celu maskowania operacyjnego zależy w dużym stopniu od sposobów planowania i prowadzenia działań przez AL. Każde zaplanowane działanie powinno zawierać elementy maskowania operacyjnego. Dotyczy to szczególnie sposobów wykonania nalotu, osi i profilów tras lotów, manewru lotniskowego, sposobu dowodzenia w czasie dolotu do obiektów ataku itp.

II. PODSTAWOWE WARUNKI MASKOWANIA OPERACYJNEGO W ARMII LOTNICZEJ

Maskowanie operacyjne w armii lotniczej jest problemem bardzo złożonym, a to ze względu na duże rozmiary obiektów takich jak: lotniska, stanowiska dowodzenia, posterunki radiolokacyjne. Jednak niezależnie od trudności i okresu działań, przystępując do organizacji i realizacji maskowania operacyjnego, należy zawsze uwzględniać ogólne warunki obowiązujące w tym względzie, tym bardziej, że obecny stan oraz dalszy rozwój rozpoznania, szczególnie rozpoznania fotograficznego, radiolokacyjnego, magnetometrycznego, a także termopelengacyjnego i aparatury radiolokacji pasywnej wymaga stałego doskonalenia już znanych i opracowanych nowych, skutecznych metod i środków.

Osiągnięcie właściwego celu maskowania operacyjnego jest możliwe tylko wówczas, gdy konsekwentnie będą spełniane podstawowe warunki, jakim winno odpowiadać maskowanie operacyjne, do których zaliczamy:

- aktywność i aktualność;
- prawdopodobieństwo;
- kompleksowość oddziaływania;
- zmienność form i metod działania.

Aktywność maskowania polega na ciągłej realizacji przez związki taktyczne, oddziały i pododdziały całego kompleksu przedsięwzięć, mających na celu wprowadzenie nieprzyjaciela w błąd. Należy utwierdzić nieprzyjaciela w przekonaniu o istnieniu wojsk i obiektów tam, gdzie ich nie ma. Ma to szczególne znaczenie, bowiem pasywne przedsięwzięcia, mające na celu krycie stanu osobowego i sprzętu bojowego przed obserwacją nieprzyjaciela, zmniejszają tylko wielkość strat poniesionych przez wojska, ale nie wykluczają go całkowicie. Masowe zastosowanie broni jądrowej może zadać wojskom duże straty. A więc idzie nie tylko o to, aby ukryć własne zamiary, ale zmusić go do użycia środków jądrowych na obiekty pozorne.

Prawdopodobieństwo maskowania polega na tym, aby działania pozorne wywołały wrażenie działań rzeczywistych, zarówno co do skali, czasu i miejsca. Ważne jest aby obiekty pozorne /w tym i makiety/ nie tylko posiadały cechy fizyczne pozorowanego sprzętu, /jak kształt, rozmiar, kolor/, lecz również odznaczały się odpornością na promieniowanie świetlne, cieplne i elektromagnetyczne, a także same wydzielały promienie świetlne, cieplne, pola magnetyczne itp. W innym wypadku środki rozpoznania zdołają odróżnić obiekty rzeczywiste od pozornych.

Kompleksowość oddziaływania jest to stosowanie wszystkich rodzajów maskowania w stopniu niezbędnym do odtworzenia cech charakterystycznych dla działań faktycznych. Oznacza to, że pozorny element ugrupowania bojowego powinien oddziaływać na wszystkie możliwe do zastosowania przez nieprzyjaciela środki rozpoznania, a więc musi on przedstawić:

- na zdjęciach - sylwetki zamaskowanego sprzętu i uzbrojenia, ślady ruchu kołowego itp.;

- na wskaźnikach stacji radiolokacyjnej - odbite impulsy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów sprzętu i obiektów;

- w aparaturze działającej na zasadzie podczerwieni - widma charakterystyczne dla sprzętu i obiektów wojsk lotniczych;

- w aparaturze rozpoznania radiowego - radiostacje pracujące w systemie dowodzenia, współdziałania i powiadamiania;

- w środkach rozpoznania optycznego - oznaki ruchu i pracy bojowej charakterystyczne dla odpowiednich obiektów rzeczywistych;

- wśród ludności cywilnej i wojska - przekonanie, iż rejon pozorowany jest rejonem rzeczywistym.

Zmienność form i metod działania wymaga unikania szablonowych rozwiązań poszczególnych zadań maskowania operacyjnego. O wyborze odpowiedniej metody maskowania operacyjnego oraz formy realizacji decyduje przede wszystkim czas przeznaczony na osiągnięcie planowanego celu. Duże znaczenie mają dane uzyskane przez własne rozpoznanie, na podstawie których określa się skuteczność stosowanych przedsięwzięć.

Aby maskowanie operacyjne spełniało swoją rolę należy:

- wszystkie przedsięwzięcia zmierzające do wprowadzenia nieprzyjaciela w błąd realizować przez stosowanie co najmniej dwóch form maskowania operacyjnego;
- równolegle z maskowaniem operacyjnym, stale i wszędzie organizować maskowanie, bezpośrednio;
- w każdym przedsięwzięciu określać główną formę maskowania operacyjnego, której powinny być podporządkowane czynności z zakresu pozostałych form;
- dezinformowanie w działaniach bojowych ściśle podporządkowywać celom operacyjnym;
- przedsięwzięcia długofalowe z zakresu dezinformowania uzgadniać z innymi rodzajami wojsk;
- wszystkie formy maskowania operacyjnego, w tym i dezinformowania prowadzić w sposób aktywny, ciągły, przy czym powinna je cechować realność założeń, centralizacja kierowania, wiarygodność, szybkość realizacji, kompleksowość oddziaływania oraz dostosowanie do zmieniających się form działania rozpoznania i wywiadu nieprzyjaciela;
- maskowanie operacyjne i bezpośrednio dostosowywać do zmieniających się zasad taktyki i sztuki operacyjnej, wynikających^{ych} ze zmian organizacyjnych w siłach zbrojnych, spowodowanych wprowadzeniem nowych rodzajów uzbrojenia;
- przygotowywać do dezinformowania odpowiednią bazę gotową w każdej chwili do uruchomienia.

Ponieważ maskowanie służy pełniejszemu i skuteczniejszemu osiągnięciu celów i zadań operacji, musi być ściśle powiązane z sytuacją taktyczno-operacyjną i konkretną sytuacją bojową, a więc musi być ono dostosowane do operacji i planu działań bojowych lotnictwa.

Przedsięwzięcia maskowania muszą być na tyle prawdopodobne, ażeby nieprzyjaciel nie mógł odróżnić fikcji od rzeczywistości.

III. FORMY I SPOSOBY REALIZACJI ZADAŃ MASKOWANIA OPERACYJNEGO W ARMII LOTNICZEJ.

Pojęcie "formy maskowania operacyjnego" określa zespoły przedsięwzięć o zbliżonych właściwościach i cechach charakterystycznych, realizowanych zazwyczaj tymi samymi siłami i środkami. Ze względu na cechy charakterystyczne realizacji oraz użytych sił i środków, maskowanie może być realizowane poprzez:

- pozorowanie;
- ukrywanie;
- dezinformowanie.

P o z o r o w a n i e jest to celowe i zorganizowane wykonywanie działań, manewru obiektu lub systemu obiektów i innych przedsięwzięć o charakterze statycznym lub ruchomym, mające za zadanie wprowadzenie nieprzyjaciela w błąd.

Pozorowanie realizuje się faktycznymi siłami i środkami przy wykorzystaniu makiet¹ innego sprzętu pozorującego.^{x/}

Ze względu na rodzaj sił i środków oraz charakter wykonywanych przedsięwzięć, pozorowanie może być realizowane następującymi sposobami:

- pozorne manewry;
- działania demonstracyjne;
- pozorne stanowiska dowodzenia;
- pozorne lotniska i odcinki dróg;
- pozorne urządzenia zabezpieczenia lotniczo-technicznego.

Pozorne manewry rzutami zabezpieczenia naziemnego działań bojowych wykonuje się w celu wprowadzenia przeciwnika w błąd odnośnie rzeczywistego zamiaru przebazowania oddziałów lotniczych. Osiąga się to poprzez przemarsze wydzielonych sił i środków w kierunku lotnisk pozornych /na kierunki drugorzędne/.

^{x/} Instrukcja o maskowaniu wojsk. syg. Szt.Gen. 338/64 st.9

Pozorne przebazowania samolotów z jednego kierunku na drugi /na pozorne lotniska/ uzyskuje się poprzez wykonanie przelotów w danym kierunku na dużych i średnich wysokościach z kolejnym skrytym powrotem do lotnisk faktycznego bazowania na małych wysokościach, poza zasięgiem środków radiolokacyjnych nieprzyjaciela. Można również imitować starty i lądowania samolotów w rejonach pozornego bazowania przez odpowiednie dobrane tras lotów przez te rejony. Samoloty lecące na wykonanie zadania bojowego zbliżają się do tych rejonów na małych wysokościach, następnie wznoszą się i odlatują na cel z rejonów pozornych. Podobny manewr, lecz w odwrotnej kolejności stosuje się podczas powrotu po wykonaniu zadania bojowego. Można również wykonać skryty manewr częścią lub całością sił na lotniska operacyjne. Natomiast na opuszczonych lotniskach w dalszym ciągu powinny pracować środki radioelektroniczne, a w strefach rozśrodkowania powinny być rozstawione makiety samolotów oraz demonstrowany ruch kołowy. Celowe byłoby pozostawienie kilku samolotów, które pozorowałyby aktywną działalność opuszczonego lotniska.

Działania demonstracyjne polegają na pozorowaniu wzmożonej aktywności ^{lotnictwa} na kierunkach /rejonach/ drugorzędnych, w celu zwrócenia uwagi nieprzyjaciela na ten kierunek jako główny, przy równoczesnym prowadzeniu działań bojowych na innych kierunkach. Osiąga się to przez częste wykonywanie lotów na danym kierunku nawet niedużymi siłami lotnictwa. Demonstracyjne działania lotnictwa prowadzone są przez wydzielone do tego celu samoloty, które wykonują loty według specjalnie opracowanego planu wynikającego z ogólnego planu maskowania operacyjnego.

Działania demonstracyjne należy zgrywać z działalnością lotnisk pozornych.

Umiejętne zgrywanie demonstracyjnej działalności lotnictwa z działalnością lotnisk pozornych pozwoli przyczynić się do wprowadzenia nieprzyjaciela w błąd, co do faktycznego bazowania naszego lotnictwa i zamiaru jego użycia, a to przecież stanowi główny cel maskowania operacyjnego w lotnictwie.

W przedsięwzięciach ściśle demonstracyjnych i pozorowanych przegrupowaniach należy przestrzegać zasady, by bezpośredni

wykonawca był przekonany, iż powi^rżone mu zadanie wynika z planu operacji. O demonstracyjnym działaniu i pozorowanym przegrupowaniu powiadamia się tylko niezbędną liczę osób, które są zaangażowane w planowaniu maskowania operacyjnego.

Pozorne stanowiska dowodzenia organizuje się ponad 5 km od stanowisk faktycznych. Podyktowane jest to promieniem rażenia BA średniej mocy. W rejonie tych stanowisk rozmieszcza się odbijacze katowe, uszkodzone pojazdy itp, natomiast w rejonie faktycznych stanowisk dowodzenia wykonuje się wszystkie niezbędne prace maskowania bezpośredniego. Wszystkie radiolokacyjne punkty orientacyjne w pobliżu SD należy maskować odbijaczami katowymi w celu deformowania terenu. Skuteczne maskowanie osiąga się przestrzegając w systemie łączności pozornych stanowisk dowodzenia następujących zasad:

- dane radiowe w systemie pozornych stanowisk dowodzenia muszą być zbliżone do faktycznych;

- siły i środki radiowe użyte w pozornym systemie muszą przestrzegać ustalonych zasad pracy w sieciach i kierunkach radiowych;

- dokumenty tajnego dowodzenia powinny być dostosowane do materiałów dezinformacyjnych przewidzianych do przekazywania w pozornym systemie;

- system pozornych stanowisk dowodzenia jest powiązany z innymi pozornymi obiektami, zorganizowanymi w ugrupowaniu AL;

- częstotliwość nawiązywania łączności dostosowuje się do przyjętego zamiaru maskowania operacyjnego i faktycznie działającej łączności dowodzenia i współdziałania.

Pozorne lotniska i odcinki dróg przygotowywane do lądowania samolotów wykonuje się w rejonie bazowania oddziałów i związków taktycznych AL. Na lotniskach tych pozoruje się prace środków radioelektronicznych, buduje elementy i urządzenia. Przeprowadza się pozorne ruchy i przebazowywanie.

U k r y w a n i e można określić jako zespół przedsięwzięć wykonywanych przy pomocy technicznych i podręcznych środków, mających na celu zmianę wyglądu zewnętrznego lub

maskowanie obiektów, sprzętu uzbrojenia i ludzi przed rozpoznaniem nieprzyjaciela. Ukrywanie stosuje się bez przerwy na wszystkich szczeblach organizacyjnych.^{x/}

Istota ukrywania polega na dążeniu do wyeliminowania możliwości wykrycia przez rozpoznanie nieprzyjaciela własnego ugrupowania, składu bojowego itp.

Ukrywanie może być realizowane różnymi środkami w sposób następujący:

- samoloty na lotniska rozmieszcza się tylko w części obwałowań, wszystkie obwałowania są maskowane siatkami i przesłonami maskującymi, w obwałowaniach nie wykorzystywanych przez s-ty ustawia się odbijacze kątowe;

- deformuje się pojedyncze obiekty lub określony system obiektów, wykonuje się malowanie deformujące, ochronne i pozorujące;

- dostosowuje się obiekty, urządzenia itp. do otaczającego terenu w celu wykorzystania jego maskujących właściwości;

- stosuje się odbijacze kątowe, tarcze ekranizujące oraz taśmy i makiety foliowe;

- wykorzystuje się etatowe i doraźnie wykonane siatki maskujące oraz różnorodne środki podręczne, stosuje się maski maskujące przed aparaturą działającą w podczerwieni;

- wykorzystuje się dymy dla celów maskowania.

Maskowanie przeciwradiolokacyjne lotnisk powinno oddziaływać na treść informacji zdobytej przez pokładowe stacje radiolokacyjne samolotów nieprzyjaciela, a mianowicie powinno ono spowodować zmianę zobrazowania rozpoznanych lotnisk na wskaźnikach stacji. Do tego celu stosuje się odbijacze kątowe, za pomocą których można:

- zmienić radiolokacyjny obraz pasów startowych, zabudowań i stanowisk dla samolotów;

- pozorować obecność samolotów w obwałowaniach nie zajętych;

- zamaskować radiolokacyjne punkty orientacyjne;

- zdeformować radiolokacyjny obraz ogólny obszaru lotniska lub terenu przyległego itp.

^{x/} Instrukcja o maskowaniu wojsk. Syg. Szt.Gen. 338/64

Ukrycie działań lotnictwa w powietrzu rozwiązuje się kompleksowo. Obejmuje ono określenie sposobów wykonania poszczególnych zadań przez oddziały i związki taktyczne zarówno w skali operacyjnej, jak i samodzielne przedsięwzięcia maskownicze w skali taktycznej oraz przeciwdziałanie radioelektroniczne.

W ramach tych przedsięwzięć realizuje się:

- manewr trasami i profilami lotów oraz manewr przeciwradiolokacyjny;
- skryte dojście do rejonu wykonywania zadań;
- stawianie zasłon przeciwradiolokacyjnych /środkami biernymi DOS/;
- zakłócenia radiolokacyjne systemu rozpoznania nieprzyjaciela - środkami aktywnymi;
- działania pozorne lub demonstracyjne;
- maskowanie radioelektroniczne.

Dezinformowanie będzie prowadzone centralnie w skali całego kraju przez specjalne organa współpracujące między innymi z armią lotniczą. W armii lotniczej mogą być natomiast realizowane niektóre przedsięwzięcia dezinformacyjne wykonywane zgodnie z planem organów centralnych.

Dezinformowanie może być realizowane tylko przez odpowiednie kanały dezinformacyjne. Ze względu na rodzaj kanału dezinformacyjnego rozróżnia się następujące sposoby dezinformowania:

- agenturalne;
- radioelektroniczne;
- prasowe;
- inspiracje otoczenia.

Samodzielnie w armii lotniczej może być prowadzone dezinformowanie radioelektroniczne /obejmujące dezinformowanie radiolokacyjne i radiowe/ oraz inspiracja otoczenia.

Dezinformowanie radiolokacyjne ma na celu wprowadzenie nieprzyjaciela w błąd, co do rozmieszczenia i parametrów pracy urządzeń radiolokacyjnych, których ukrycie w danym okresie ma szczególnie istotne znaczenie. Jednak te stacje radioloka-

cyjne muszą pracować na częstotliwościach zbliżonych do częstotliwości maskowanych stacji radiolokacyjnych.

Dezinformacje radiowe mają na celu wprowadzenie nieprzyjaciela w błąd co do istnienia sieci, kierunków oraz przekazywanej w nich korespondencji, a także przekazywanie mylnych wiadomości. W pierwszym wypadku dezinformacja radiowa polega na organizowaniu pozornych sieci i kierunków radiowych /pozorne stanowiska dowodzenia/, przekazywaniu w nich wiadomości nieprawdziwych, lecz treścią i formą zbliżonych do rzeczywistych, tak, aby stwarzały wrażenie u nieprzyjaciela, że są to sieci i kierunki realne. W drugim wypadku dezinformacja radiowa polega na włączeniu własnych radiostacji do nieprzyjacielskich sieci radiowych, aby mogły w nich krążyć informacje, które będą mylić dowództwo nieprzyjaciela.

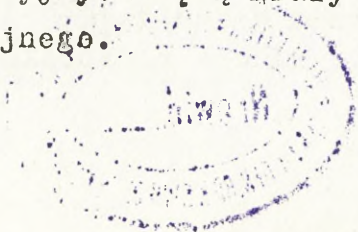
W armii lotniczej mogą być stosowane niektóre przedsięwzięcia z dziedziny inspirowania otoczenia, polegające na ustaleniu i rozpowszechnianiu fikcyjnych nazw niektórych jednostek, ich przeznaczenia, wyposażenia, zdolności bojowej itp.

Z dezinformowaniem powinny być ściśle powiązane czynności wchodzące w zakres pozorowania i ukrywania, co może utwierdzić nieprzyjaciela w przekonaniu o "prawdziwym" charakterze zebranych przez niego informacji.

Oprócz wprowadzenia przeciwnika w błąd dezinformowanie ma na celu zaktywizowanie jego rozpoznania /wywiadu/ w pożądanym dla nas kierunku. W takim wypadku sugerowane przeciwnikowi informacje będą potwierdzać wykonanie przedsięwzięcia maskowania operacyjnego.

W niektórych wypadkach, szczególnie wtedy, kiedy nie da się ukryć zamierzonych celów przed rozpoznaniem i wywiadem nieprzyjaciela, dezinformowanie może być prowadzone w kierunku całkowitego zaprzeczenia istniejącej sytuacji.

Dezinformowanie musi być podporządkowane zamiarowi maskowania operacyjnego i sposoby przekazywania wiadomości dezinformacyjnych będą miały duży wpływ na realizację maskowania operacyjnego.

W celu przeciwstawienia się wrogiej penetracji w okresie zaostrzenia się sytuacji międzynarodowej, jedną z najskuteczniejszych form maskowania jest prowadzenie właściwie zorganizowanej akcji dezinformacyjnej, polegającej na:

- wypaczeniu właściwego obrazu, charakteryzującego własny stan militarny;

- odwracaniu uwagi obcych wywiadów w kierunku dla nas dogodnym ze względów militarnych i politycznych.

W trakcie działań wojennych uzyskanie zaskoczenia przeciwnika jest możliwe między innymi wówczas, gdy zostanie wprowadzone w błąd jego rozpoznanie i wywiad lub gdy uzyskane przez niego wiadomości nie będą się nadawały do wykorzystania.

Dezinformowanie w ramach maskowania operacyjnego w zakresie obrony przed bronią masowego rażenia powinno polegać na:

- potwierdzeniu i rozgłaszaniu wiadomości o charakterze i rozmieszczeniu obiektów pozornych zorganizowanych w celu zmylenia wroga;

- sugerowaniu organom rozpoznania i wywiadu istnienia ważnych obiektów będących opłacalnymi celami do uderzeń jądrowych;

- rozpowszechnianiu fałszywych wiadomości o ugrupowaniu i wyposażeniu własnych wojsk;

- wypaczaniu wiadomości o skutkach uderzeń nieprzyjaciela;

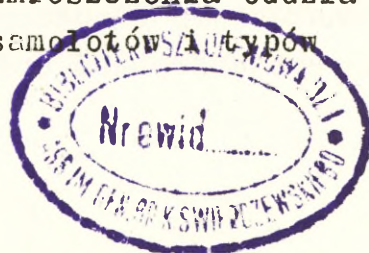
- skierowaniu uwagi organów rozpoznawczych i wywiadu na własne działania demonstracyjne i pozorne;

- wypaczaniu kierunku zainteresowania własnych dowództw w oczach wywiadu i organów rozpoznawczych nieprzyjaciela.

Mylne wiadomości, fałszywe pogłoski i inne dane przekazywane zręcznie nieprzyjacielowi mogą utwierdzić go w błędnym przekonaniu co do naszych przedsięwzięć.

W wojskach lotniczych podstawowym celem dezinformowania powinno być:

- zmylenie nieprzyjaciela co do rozmieszczenia oddziałów i związków taktycznych, co do ilości samolotów i typów

samolotów na tych lotniskach, utwierdzeniu go w przekonaniu o "prawdziwym" charakterze pozornych lotnisk i bazowania na nich oddziałów, a w związku z tym i zmylenie co do zamiaru użycia lotnictwa;

- wprowadzenie nieprzyjaciela w błąd co do zainteresowań własnych organów rozpoznania związanych^{ch} z planowanym działaniem, osiąga się to przez nasilenie rozpoznania lotniczego na kierunkach pozornych;

- wypaczenie prawdziwych skutków uderzeń nieprzyjaciela, a szczególnie w zakresie strat i zniszczeń na lotniskach.

IV. ORGANIZACJA ZADAŃ MASKOWANIA OPERACYJNEGO NA SZCZEBLU ARMII LOTNICZEJ.

Głównym organem, który na szczeblu centralnym kieruje organizacją i opracowuje generalną koncepcję maskowania operacyjnego na całym terytorium PRL jest Sztab Generalny. Uwzględniając zadania obrony terytorium kraju oraz zadania wojsk operacyjnych w ramach Układu Warszawskiego, określa on zasady i zadania w zakresie maskowania operacyjnego dla poszczególnych rodzajów wojsk. W myśl głównych wytycznych Sztabu Generalnego dowództwa poszczególnych rodzajów wojsk i związków operacyjnych organizują realizację koncepcji maskowania operacyjnego na swoim szczeblu. Jest to podyktowane tym, że tylko na szczeblu centralnym jest możliwe zaplanowanie wszystkich przedsięwzięć według jednolitej koncepcji odpowiadającej ogólnej sytuacji operacyjnej.

W okresie pokojowym kompetencje w zakresie maskowania operacyjnego skupia Sztab Generalny, który rozstrzyga głównie problemy również w czasie operacyjnego rozwinięcia sił w początkowym okresie wojny. Z chwilą zorganizowania sztabu i dowództwa Frontu kompetencje maskowania operacyjnego w zakresie działań wojsk operacyjnych przyjmują dowódca Frontu i jego sztab. Zasadniczą rolę w zakresie organizacji maskowania operacyjnego odgrywa zarząd operacyjny frontu.

Dowódcy rodzajów wojsk i szefowie poszczególnych służb na podstawie planu operacji opracowują wnioski dotyczące swego rodzaju wojsk /służb/, które stanowią z kolei podstawę do opracowania planów maskowania operacyjnego.

W WL w okresie pokojowym maskowanie operacyjne organizuje dowództwo wojsk lotniczych na podstawie wytycznych i zarządzeń Sztabu Generalnego, natomiast w czasie wojny planowaniem i organizacją maskowania operacyjnego lotnictwa zajmuje się armia lotnicza zgodnie z zarządzeniem i planem maskowania operacyjnego dowódcy Frontu. W niektórych jednak wypadkach, na przykład podczas samodzielnej operacji powietrznej, wytyczne do maskowania może przekazać sztab Dowództwa

Zjednoczonych Sił Zbrojnych.

Podstawą do opracowania planu maskowania operacyjnego, oprócz dokumentów otrzymanych ze szczebla nadrzędnego, jest zamiar dowódcy organizującego maskowanie na danym szczeblu.

W zamiarze dowódca armii lotniczej powinien podać:

- ogólną koncepcję maskowania operacyjnego wojsk lotniczych;
- przewidywane warianty wykorzystania sił i środków pozycji stosownie do zamiaru działań bojowych poszczególnych rodzajów lotnictwa;
- przewidywany podział zadań maskowania operacyjnego pomiędzy związki taktyczne i oddziały;
- termin zakończenia zasadniczych prac maskowania operacyjnego.

Zespół oficerów wydzielony do planowania maskowania pod kierownictwem przedstawicieli z oddziału operacyjnego Sztabu Armii Lotniczej, po zapoznaniu się z zarządzeniem Sztabu Generalnego /dyrektywą dowódcy frontu/ oraz z zamiarem dowódcy armii lotniczej, przeprowadza ocenę sytuacji. W skład zespołu oficerów wydzielonych do planowania maskowania, oprócz przedstawicieli podstawowych oddziałów i służb winni wchodzić również elektrycy, lotniskowcy, zaopatrzeniowcy itp.

W ocenie sytuacji uwzględnia się następujące zagadnienia:

a/ w ocenie nieprzyjaciela:

- rozmieszczenie sił i środków rozpoznania nieprzyjaciela i ich aktualne możliwości /w tym środki rozpoznania radioelektronicznego, lotniczego i kosmicznego/;
- rejony zagrożone działaniem grup dywersyjno-rozpoznawczych nieprzyjaciela;
- intensywność działań rozpoznawczych;
- prawdopodobny stopień dotychczasowego rozpoznania lotnisk bazowania, systemu dowodzenia i ugrupowania związków taktycznych i oddziałów;
- jakie sposoby i środki maskowania mogą najskuteczniej wprowadzić w błąd poszczególne rodzaje rozpoznania nieprzyjaciela;
- jakie środki przeciwdziałania zastosować przeciwko środkom rozpoznania nieprzyjaciela;

- gdzie, na jakich elementach skupić główny wysiłek maskowania operacyjnego ze względu na działanie nieprzyjaciela.

b/ w ocenie sił i środków własnych:

- rozmieszczenie związków taktycznych, oddziałów, charakterystyka terenu w rejonach rozmieszczenia i jego wpływ na możliwości maskowania operacyjnego;
- sposoby powiązania planowanych przegrupowań z przedsięwzięciami maskowania operacyjnego, ^{gdzie} i w jaki sposób pozorować przegrupowanie oddziałów, stanowisk dowodzenia i innych elementów;
- rejony rozmieszczenia innych rodzajów sił zbrojnych i wykonywane przez nie przedsięwzięcia maskownicze;
- możliwości wykorzystania ludności miejscowej w zakresie dezinformowania;
- ogólny stan i możliwości oraz zadania i sposoby wykorzystania innych sił i środków /istniejących urządzeń, obiektów gospodarki narodowej itp./;
- możliwości sił i środków przeciwdziałania radioelektronicznego i ich wpływ na realizację zadań maskowania operacyjnego;
- podział przedsięwzięć maskowania operacyjnego na poszczególne związki taktyczne;
- niezbędne siły i środki do kontroli przebiegu realizacji zadań maskowania operacyjnego i bezpośredniego;

c/ w ocenie czasu:

- czas potrzebny na realizację zadań maskowania operacyjnego i jego współzależności od czasu przewidywanego na organizację działań;
- kiedy, na jaki okres i jakimi siłami zorganizować działania pozorne z punktu widzenia potrzeb faktycznych działań bojowych lotnictwa;
- terminy rozpoczęcia realizacji przedsięwzięć maskowania operacyjnego w poszczególnych fazach działań lotnictwa;
- terminy przeprowadzenia kontroli realizacji przedsięwzięć maskowania operacyjnego;

d/ w ocenie warunków i możliwości zabezpieczenia materiałowo-technicznego:

- niezbędna ilość etatowych środków i materiałów maskowniczych;
- ilość sprzętu /samolotów, stacji radiolokacyjnych, samolotów transportowych/ niezbędnych do przedsięwzięcia maskowania operacyjnego;
- niezbędny manewr siłami i środkami maskowania operacyjnego.

W oparciu o wytyczne sztabu nadrzędnego i^Wwyniku przeprowadzonej oceny sytuacji i wyciągnięciu wniosków, wydzielony zespół oficerów opracowuje propozycje dotyczące organizacji maskowania operacyjnego.

W propozycjach tych podaje się:

- cele i zadania maskowania operacyjnego;
- główne kierunki w jakich proponuje się wprowadzenie nieprzyjaciela w błąd w poszczególnych okresach działań bojowych;
- na jakich przedsięwzięciach maskowania operacyjnego należałoby skupić główny wysiłek /przedsięwzięcia pozorowania, ukrywania, dezinformowania/;
- czas i miejsce działań pozornych lub demonstracyjnych oraz sposoby wykonania skrytego manewru siłami i środkami wojsk lotniczych;
- rejony rozmieszczenia pozornych lotnisk, stanowisk dowodzenia, sposób i organizacja ich pracy;
- siły i środki niezbędne do realizacji maskowania operacyjnego oraz możliwe źródła ich uzyskania, sposoby zgrania maskowania operacyjnego z przeciwdziałaniem radioelektronicznym;
- podział zadań maskowania operacyjnego na poszczególne związki taktyczne i oddziały;
- niezbędny czas oraz kolejność organizacji przedsięwzięć maskowania operacyjnego;
- sposoby oraz siły i środki wydzielone do kontroli maskowania operacyjnego i bezpośredniego.

Propozycje zatwierdzone przez dowódcę są podstawą do opracowania planu i zarządzenia maskowania operacyjnego.

Plan maskowania operacyjnego powinien precyzować całokształt przedsięwzięć organizacyjnych w zakresie maskowania, stosowania technicznych środków przeciwdziałania rozpoznania nieprzyjaciela, sposobów i działalności pozorowanej lotnictwa w celu wprowadzenia nieprzyjaciela w błąd co do naszych zamierzeń oraz osiągnięcia pomyślnego wykonania zadań, przy minimalnych stratach własnych.

Plan maskowania operacyjnego obejmuje wszystkie przedsięwzięcia dotyczące maskowania własnych obiektów i działań lotnictwa oraz pozorowania, wynikające z planu nakreślonego przez sztab nadrzędny. Określa on zakres, miejsce, czas oraz niezbędne siły, które będą potrzebne do realizacji tego celu. Plan jest dokumentem wewnętrznym sztabu i stanowi część składową planu użycia lotnictwa.

Plan maskowania operacyjnego powinien zawierać:

a/ w części graficznej na mapie:

- niezbędne elementy decyzji dowódcy armii lotniczej;
- rejony, strefy i rubieże prawdopodobnego prowadzenia rozpoznania;
- planowane rejony pozornych lotnisk, elementów ugrupowania, stanowisk dowodzenia, punktów naprowadzania, składów zaopatrzenia i innych obiektów;
- trasy lotów, drogi przemarszu, czasy i wydzielone siły jednostek wykonujących zadania na korzyść maskowania operacyjnego w ramach działań pozorowanych i demonstracyjnych;
- planowane drogi i rejony pozorowania przewozów i ewakuacji;
- rejony prowadzenia rozpoznania powietrznego i działań innych organów rozpoznawczych, wykonujących zadania w ramach pozorowania i dezinformacji;
- strefy i sektory dowolnego promieniowania energii elektromagnetycznej;
- inne elementy, które można wykreślić graficznie.

b/ w legendzie planu:

- krótkie wiadomości o środkach i metodach prowadzenia rozpoznania przez nieprzyjaciela;
- cele i zadania maskowania operacyjnego;
- podział sił i środków oraz sposób, czas i wykonawców zadań maskowania operacyjnego;
- ogólne zasady maskowania radioelektronicznego;
- zasady prowadzenia dezinformacji;
- sposób i czas prowadzenia działań pozornych, czas wykonania poszczególnych przedsięwzięć;
- sposób kontroli i zabezpieczenia przedsięwzięć maskowania;
- inne przedsięwzięcia.

Opracowany plan w formie graficznej na mapach oraz opisowej, jest załącznikiem do planu operacji.

Plan maskowania operacyjnego podpisuje szef sztabu AL, a zatwierdza dowódca AL. Treść planu przekazuje się do wykonawców w zakresie ich obowiązującej. Stanowi on tajemnicę szczególnej wagi /TAJNE SPECJALNEGO ZNACZENIA/.

W zarządzeniu maskowania operacyjnego podaje się: wiadomości o działalności rozpoznawczej nieprzyjaciela, zadania maskowania operacyjnego i sposób ich realizacji, siły i środki wydzielone do maskowania, terminy wykonania zadań, wykonawców oraz terminy składania meldunków. Do zarządzenia może być załączona mapa /schemat/ z wyrysowanymi na niej przedsięwzięciami maskowania operacyjnego.

Charakter działań lotnictwa powoduje, że plan maskowania operacyjnego musi być codziennie aktualny i uzupełniany odpowiednio do ogólnej sytuacji armii lotniczej, szczególnie w zakresie maskowania działań oddziałów i związków taktycznych lotnictwa. Mogą również zachodzić zmiany w zaplanowanych przedsięwzięciach, dodatkowe zadania, zmiany wykonawców i ich odpowiedzialności, dodatkowe wytyczne do współdziałania z innymi rodzajami sił zbrojnych wojsk itp.

Plan może również służyć jako podstawa do opracowania harmonogramu manewru lotniskowego dla poszczególnych oddziałów

i związków taktycznych i harmonogramu kontroli maskowania. Ten ostatni może obejmować skład grupy kontrolnej, środki zabezpieczenia, przedmiot kontroli, czas i sposób kontroli oraz tryb meldowania wyników kontroli.

Podczas kontroli przedsięwzięć maskowania szczególną uwagę zwraca się na maskowanie bezpośrednio lotnisk, a w tym samolotów, składów bomb i mps. Wyniki kontroli służą do wprowadzenia poprawek w sposobach maskowania lub zmiany koncepcji.

Kontrole maskowania operacyjnego i bezpośredniego organizuje się z ziemi i powietrza. Bezpośrednim organizatorem kontroli przedsięwzięć maskowania będzie sztab AL lub oddział operacyjny sztabu organizującego i realizującego określone zadania maskowania operacyjnego.

Maskowanie przeciwradiolokacyjne i pozorowane radioelektroniczne lotnisk i obiektów lotniczych sprawdza się za pomocą pokładowych stacji radiolokacyjnych. Jednocześnie wykonuje się za pomocą przystawki fotograficznej zdjęcia radiolokacyjnego zobrazowania terenu z różnych kierunków, wysokości i odległości od obiektu zarówno podczas podchodzenia jak i odejścia od niego.

Zdjęcia służą do określenia ogólnego charakteru maskowania przeciwradiolokacyjnego, ustawienia odbijaczy kątowych oraz organizacji innych przedsięwzięć maskowania. Następnie przeprowadza się loty kontrolne i na ich podstawie koryguje całość maskowania przeciwradiolokacyjnego.

Aby kontrola przedsięwzięć maskowania spełniła swoje zadania powinna być prowadzona odpowiednimi siłami i środkami, a przede wszystkim takimi, które nieprzyjaciel może użyć do rozpoznania. W tym celu do kontroli maskowania winny być zaangażowane siły i środki wszystkich rodzajów wojsk.

Kontrolę maskowania operacyjnego prowadzi się nie tylko w celu usunięcia usterek. Powinna ona bowiem stworzyć przesłanki do doskonalenia form i sposobów maskowania operacyjnego.

Oprócz przedsięwzięć, wynikających z własnego planu maskowania operacyjnego, armia lotnicza może wykonywać zadania

maskowania operacyjnego na korzyść wojsk frontu. Do typowych zadań w tym względzie zalicza się:

- nasilenie lotów rozpoznawczych na drugorzędnych kierunkach działania frontu;
- wykonywanie nalotów w tym i demonstracyjnych, na obiekty nieprzyjaciela położone na kierunkach drugorzędnych;
- wykonywanie manewru lotniskowego i rozbudowa lotnisk sugerujących użycie lotnictwa, a w konsekwencji i wojsk lądowych na kierunku drugorzędnym.

Przedsięwzięcia te zgrywa się z przedsięwzięciami organizowanymi przez inne rodzaje wojsk, szczególnie przez jednostki, które są rozmieszczone w rejonie bazowania armii lotniczej. Nadzór nad organizacją współdziałania w tym względzie sprawuje sztab frontu.

Zgrywanie przedsięwzięć maskowania operacyjnego obejmuje:

- ujednoczenie i podporządkowanie poszczególnych przedsięwzięć ogólnemu zamiarowi maskowania operacyjnego frontu;
- wyeliminowanie możliwości skierowania uderzeń nieprzyjaciela na sąsiadujące jednostki, szczególnie przez organizowanie działań pozornych;
- scentralizowanie wysiłku poszczególnych jednostek realizujących pokrewne zadania maskowania operacyjnego.

Wykonanie zadań maskowania operacyjnego w armii lotniczej wymaga użycia odpowiednich sił i środków, zarówno specjalnych, jak i wydzielonych z różnych rodzajów służb. Ogólne potrzeby sił i środków wynikają z celów i zadań maskowania operacyjnego, składu AL, liczby elementów ugrupowania bojowego, aktywności i możliwości działania rozpoznania nieprzyjaciela, a także czasu przewidzianego na organizację działań bojowych w AL.

Prace związane z wykonaniem przedsięwzięć maskowania operacyjnego będą realizowane przede wszystkim organicznymi siłami i środkami jednostek armii lotniczej. Istnieje jednak szereg przedsięwzięć, których armia lotnicza nie jest w stanie lub nie powinna sama wykonywać. Jest to możliwe, w praktyce stosowane w zależności od konkretnych potrzeb.

W skład sił wydzielonych do realizacji zadań maskowania operacyjnego na korzyść armii lotniczej mogą wchodzić:

- pododdziały maskowania wojsk inżynieryjnych;
- specjalne pododdziały pozorowania, dezinformacji i dywersji radioelektronicznej;
- specjalne organa WSW, rozpoznawcze, propagandy specjalnej, przeciwdziałania radioelektronicznego itp.

Ustalenie konkretnych potrzeb w zakresie ilości sił i środków niezbędnych do realizacji zadań tego rodzaju operacyjnego zabezpieczenia jest problemem skomplikowanym i zależy to przede wszystkim od ilości i rodzaju przedsięwzięć planowanych do realizacji w ramach maskowania operacyjnego.

V. REALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘĆ MASKOWANIA OPERACYJNEGO PRZEZ ZWIĄZKI TAKTYCZNE I ODDZIAŁY LOTNICZE.

Związki taktyczne realizują zadania maskowania operacyjnego wynikające z planu AL. Zadania związane z pozorowaniem oraz działaniami demonstracyjnymi prowadzą na specjalny rozkaz przełożonych, przy czym wykonawcy nie powinni wiedzieć o istotnym charakterze tych działań. Muszą być przekonani, że zadania te wynikają z planu działań bojowych.

Ponadto należy uwzględniać iż, dowódcy związków taktycznych oddziałów i pododdziałów odpowiadają za organizację i realizację maskowania bezpośredniego. Wykonują to bez specjalnych zarządzeń przełożonych. Niekiedy jednak wyższy przełożony może dać zarządzenie do maskowania /sztab armii lotniczej sztabom związków taktycznych/. W zarządzeniu tym podaje się:

- wiadomości o nieprzyjacielu i jego środkach rozpoznania;
- zadania związane z maskowaniem;
- niezbędne siły i środki do wykonania najbardziej skomplikowanych przedsięwzięć;
- czas rozpoczęcia i zakończenia prac maskowniczych;
- odpowiedzialnych za wykonanie prac maskowniczych oraz sposób kontroli maskowania.

Sztab związku taktycznego na podstawie zarządzenia do maskowania i rozkazu operacyjnego dowódcy armii lotniczej przeprowadza ocenę sytuacji i wysiada wnioski dotyczące konkretnej sytuacji dywizji. Wnioski powinny dotyczyć:

a/ z oceny nieprzyjaciela:

- możliwości prowadzenia rozpoznania elementów ugrupowania bojowego dywizji;
- określenia rubieży rozpoznania przez środki rozpoznania powietrznego, naziemnego i nawodnego;
- na jakich elementach skupić główny wysiłek maskowania;

b/ z oceny węzła bazowania dywizji:

- w jakich miejscach urządzić pozorne elementy w istniejących lub planowanych ugrupowaniach bojowych dywizji;

- wpływ warunków klimatycznych na realizację maskowania operacyjnego;

c/ z oceny sił i środków:

- możliwości wykonania nakazanych przedsięwzięć i jakiej pomocy potrzeba ze strony przełożonego lub ludności cywilnej;

d/ z oceny czasu:

- kolejność realizacji poszczególnych przedsięwzięć;

- co należy uczynić, aby wykonać zadania w nakazanym czasie;

- terminy kontroli.

e/ z możliwości zabezpieczenia materiałowo-technicznego:

- przydział sił i środków przydzielonych do realizacji maskowania;

- jakie siły dodatkowe można wydzielić z dywizji lotniczej;

- jakie siły wydzielić do kontroli maskowania operacyjnego.

Przedstawiona wyżej treść dotycząca wniosków z oceny sytuacji może być rozszerzona o dodatkowe zagadnienia, będzie to zależało od sytuacji, w jakiej znajduje się dywizja.

Do przeprowadzenia oceny sytuacji sztab przedstawia dowódcy dywizji propozycje odnośnie realizacji maskowania.

Treść propozycji może ujmować następujące zagadnienia:

- jakie elementy ugrupowania bojowego dywizji i w jakich rejonach są najbardziej narażone na rozpoznanie;

- miejsca rozmieszczenia pozornych elementów;

- podział sił i środków przydzielonych dywizji do maskowania;

- podział zadań na wykonawców /oddziały, pododdziały/;

- kolejność realizacji poszczególnych przedsięwzięć;

- potrzeby w zakresie udziału ludności cywilnej do wykonania prac;

- sposoby przeprowadzenia kontroli.

Zatwierdzone propozycje w zakresie realizacji maskowania stanowią podstawę do opracowania zarządzenia w zakresie realizacji maskowania.

Maskowanie bezpośrednio organizują dowódcy jednostek /pułków, batalionów, składów i baz zaopatrzenia, składów remontowych, posterunków radiolokacyjnych itp./, na podstawie zarządzeń przełożonych oraz oceny aktualnej sytuacji bojowej terenu, pory roku oraz własnych możliwości.

Dowódca jednostki podejmując decyzje maskowania obiektu, uwzględnia i ocenia wymagania, jakim powinno odpowiadać to maskowanie w konkretnej sytuacji, przy czym zwraca szczególną uwagę na elementy najbardziej demaskujące obiekt i sposób ich ukrycia. Analizuje on także posiadane siły i środki przeznaczone do maskowania oraz określa przedsięwzięcia zapewniające przestrzeganie dyscypliny maskowania w jednostce /praca środków radiolokacyjnych, organizacja startów i lądowań, manewr przeciwradiolokacyjny, ruch pojazdów, poruszanie się stanu osobowego po terenie obiektu, oświetlenie itp./. W wyniku oceny dowódca podejmuje decyzje, którą następnie przekazuje do realizacji wykonawcom.

W decyzji dowódca jednostki powinien uwzględnić między innymi następujące zagadnienia:

- zasady pracy środków radioelektronicznych;
- organizacja startów, zbiórek i lądowania z uwzględnieniem manewru przeciwradiolokacyjnego;
- zasady rozśrodkowania i maskowania samolotów bojowych w poszczególnych stopniach gotowości bojowej;
- zasady pracy i ruchu pojazdów mechanicznych po lotnisku /składzie, bazie, zakładzie, posterunku radiolokacyjnym itp./; w tym zakresie określa się miejsca postoju samochodów własnych i czasowo przebywających na terenie obiektu, sposób ich maskowania, wykorzystanie dróg dojazdowych, miejsca wyczekiwania pojazdów przed i po załadunku itp.;
- zasady ruchu, pracy i maskowania stanu osobowego na lotnisku /obiekcie/ oraz określenia miejsca wypoczynku i dróg poruszania się po terenie;
- zasady przestrzegania maskowania świetlnego /maskowanie obiektów, ruchu pojazdów, zastosowanie przyrządów noktowizyjnych/;

- inne przedsięwzięcia wynikające ze specyfiki działalności jednostki i charakteru obiektu.

Na podstawie decyzji dowódcy w jednostkach wojskowych powinien być opracowany plan maskowania operacyjnego¹ instrukcja maskowania. Dokumenty te powinny obejmować wszystkie przedsięwzięcia związane z maskowaniem i terminy ich wykonania, a także określać wykonawców i odpowiedzialnych za poszczególne działy, rejony, sektory.

Plan maskowania jednostki może być opracowany w formie graficznej na mapie z dodatkową legendą tekstualną.

Należy podkreślić, że zasady postępowania w zakresie maskowania obowiązują cały stan osobowy garnizonu. Dyscyplina maskowania jest więc obowiązkiem służbowym każdego żołnierza. Jej naruszenie, nawet przez pojedynczego żołnierza, może spowodować nieobliczalne następstwa i zniweczyć cały wysiłek włożony w zamaskowanie obiektu.

ZAKOŃCZENIE

Historia maskowania sięga bardzo odległych czasów. Można powiedzieć, że zrodziła się ona i rozwija równoległe z powstaniem i rozwojem sztuki wojennej. Maskowanie było traktowane początkowo jako umiejętność stęśniania różnego rodzaju podstępów czy forteli, mających na celu wprowadzenie przeciwnika w błąd. Nie było ujęte również w jakieś określone zasady, a wynikało raczej z inwencji poszczególnych dowódców.

Ciągły postęp w rozwoju techniki wiąże się ściśle z rozwojem poglądów na zasady prowadzenia działań bojowych we współczesnych warunkach. Poglądy te, oparte na naukowej analizie możliwości nowoczesnych środków walki, umożliwiają wypracowanie pewnych ogólnych zasad, na podstawie których kształtują się przedsięwzięcia teoretyczne, praktyczne i organizacyjne zmierzające do jak najlepszego przygotowania się zbrojnych do działań na wypadek agresji. Dotychczasowe osiągnięcia w tej dziedzinie wskazują na poważną rolę, jaką może odegrać maskowanie operacyjne w obronie własnych sił i zabezpieczeniu powolnego rozwoju działań wojennych.

Maskowanie operacyjne ma złożony charakter, powinno być realizowane zarówno w czasie pokoju, jak i w czasie wojny. Już w czasie pokoju należy przeprowadzić praktycznie cały szereg przedsięwzięć, a przede wszystkim rozpracować teorię maskowania przed najnowszymi środkami rozpoznania nieprzyjaciela. Istotne staje się również odpowiednie wyposażenie oddziałów w środki maskownicze, które umożliwiłyby realizację kompleksowego maskowania przed współczesnymi i przyszłymi środkami rozpoznania, jak najmniejszymi siłami i w jak najkrótszym czasie.

OPRACOWAŁ:
OF. ASYSTENT KATEDRY TAKTYKI
LOGICZNA

plk dypl. pil. St. LAZARZ

SPRAWDZIŁ:
SZEROKIENNIK BESPOLU OPERAC.

plk dypl. M. ŚCIBROZNIK

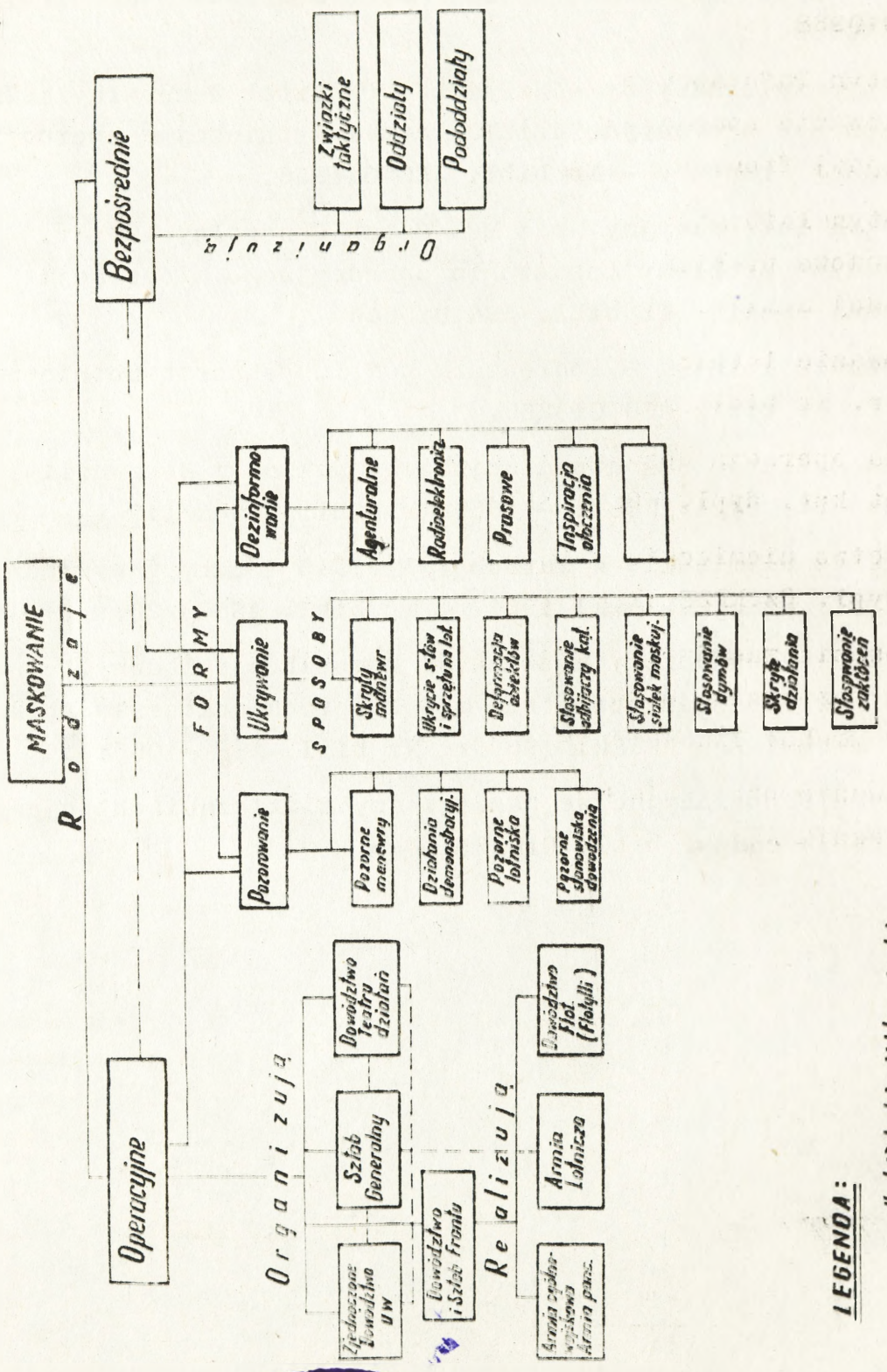
Wykonano w 50 egz.
Egz. 1-50 Bibli. Tajna
Wyd. plk LAZARZ
Druk. S.P.
Nr ks. 0096/01124/11
Kor. A.K.

BIBLIOGRAFIA

1. Instrukcja o maskowaniu wojsk - Wyd3, MON/1964 - Nr bibl. ASG 010968.
2. Biuletyn Informacyjny - Nr2/102/ MON Sztab Generalny 1972 r. "Maskowanie operacyjne działań armii lotniczej w operacji zaczepnej frontu". - Nr bibl. ASG 014856.
3. Biuletyn Informacyjny Nr 4 MON Sztab Generalny 1971 r. "Podstawowe problemy maskowania operacyjnego w operacji obronnej armii". Nr bibl. ASG 015045
4. Maskowanie lotnisk - Podręcznik MON Inspektorat Lotnictwa 1968 r. Nr bibl. ASG 013232.
5. Morska operacja desantowa wojsk alianckich w Normandii - skrypt kpt. dypl. WOLNY - 1959 Nr bibl. ASG-S/119
6. Lotnictwo niemieckie w latach 1941-1945 - Skrypt wykładu mjr dypl. Cz. KRZEMIŃSKI 1961 r. Nr bibl. ASG-S/20.
7. Maskowanie zasadniczych obiektów komunikacji lądowych przed rozpoznaniem powietrznym - Rozprawa doktorska ppłk dypl. Michał ZAKRZEWSKI 1965 r. Nr bibl. ASG - 06945.
8. Maskowanie operacyjne we współczesnych działaniach bojowych Podręcznik ASG Nr bibl. 010191.

SCHEMAT STRUKTURY ORGANIZACYJNEJ MASKOWANIA

egz. poj.

LEGENDA:

--- podległość / zależność / bezpośrednia / ... / pośrednia

Wsk. w I poz.
Droc. f. autorz
M. zb. M. 200
M. 200. 2000
M. 200. 2000
M. 200. 2000
M. 200. 2000

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASB WF Archiwum Pałacu Zbiorów Specjalnych

Nr ewid.

54804